

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи**

СИЛАБУС

**навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції»
на 2020 - 2021 навчальний рік**

курс та семестр вивчення: **2 курс, 4 семестр**
освітня програма **«Фінанси і кредит»**

спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

ступінь вищої освіти **Бакалавр**
бакалавр, магістр, доктор філософії

прізвище, ім'я та по-батькові НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь і вчене звання, посада **Прасолова Світлана Павлівна, к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи**

контактний телефон, **(0532) 50-91-71**

електронна адреса (або персональний сайт) **prasolova.s.p@gmail.com**

Дні занять: *розклад навчальних занять за посиланням: <http://schedule.puet.edu.ua/>*

Консультації: <http://www.fin.puet.edu.ua/>

Сторінка дистанційного курсу: <https://el.puet.edu.ua/>.

Опис навчальної дисципліни

Мета	Формування і поглиблення у студентів системи знань з теоретичних основ, методичних підходів, а також практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів організації та здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій, особливостей формування складних валютних відносин і здійснення конкретних операцій у сфері міжнародних розрахунків та на валютних ринках України та світу
Тривалість	<i>5 кредитів ЄКТС / 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)</i>
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: усне й письмове опитування, тестування, розв'язання комплексу практичних задач і проблемних ситуацій, економічні диктанти та розв'язання задач, виконання завдань самостійної роботи: розрахункових

	завдань, захисту реферативно-розрахункових робіт, виконання поточної модульної роботи (один модуль). Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Для вивчення даної дисципліни необхідні такі базові знання : еволюцію становлення світового ринку; форми міжнародних економічних відносин; методи регулювання міжнародних економічних відносин; види міжнародного бізнесу; уміти : використовувати отримані знання стосовно аналізу умов зовнішньоекономічної діяльності України у процесі інтеграції її у сучасні світогосподарські структури.
Мова викладання	Українська

Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем</p>	<p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>
<p>ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p>	<p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури</p>
<p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p>	<p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

**Тематичний план навчальної дисципліни
(складається з 1 модуля)**

Назва теми (лекції)	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
1. Загальні основи організації міжнародних розрахунків та роль банків у них	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на 3 практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою	Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття)
2. Умови постачання і документи в міжнародній торгівлі	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на 2 практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою	Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття)
3. Недокументарні і документарні форми міжнародних розрахунків	1. Відвідування двох лекцій 2. Активна робота на трьох практичних заняттях 3. Розв'язання тестів за темою і ситуаційних завдань	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального теоретично-аналітичного завдання за темою
4. Кредитування учасників міжнародних розрахунків	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на 2 практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою
5. Банківська гарантія як інструмент забезпечення виконання зобов'язань у міжнародних розрахунках	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на 2 практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою
6. Загальні основи діяльності банків на валютних ринках	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на трьох практичних заняттях 3. Розв'язання ситуаційних завдань та тестів за темою	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою

Назва теми (лекції)	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
7. Поточні і строкові валютні операції	1. Відвідування 2 лекцій 2. Активна робота на трьох практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою
8. Ризики у валютній торгівлі	1. Відвідування лекції 2. Активна робота на двох практичних заняттях 3. Розв'язання контрольних завдань та тестів за темою 4. Виконання поточної модульної роботи (за 1 модулем)	1. Опрацювання матеріалу винесеного на самостійне вивчення (виконання домашнього завдання до практичного заняття) 2. Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою

Інформаційні джерела

Основні джерела:

1. Класифікатор іноземних валют та банківських металів [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 04.02.1998 № 34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020, підстава - v0057500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15>. – Назва з екрана.

2. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 29.05.2020. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.

3. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс]: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 28.04.2020 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> – Назва з екрана.

4. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами та доповненнями: станом на 13.02.2020, підстава - 440-IX/ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-III#Text> – Назва з екрана.

5. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 08.02.2020, підстава - v0016500-20. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>. – Назва з екрана.

6. Про транскордонне переміщення валютних цінностей [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 3. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text>. – Назва з екрана.

7. Про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 29.08.2020, підстава - v0126500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>. – Назва з екрана.

8. Про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 29.12.2000 № 520 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0152-01#Text>. – Назва з екрана.

9. Про порядок здійснення банками операцій за акредитивами [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 03.12.2003 № 514 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text>. – Назва з екрана.

10. Про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 15.12.2004 № 639 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020, підстава - v0099500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text>. – Назва з екрана.

11. Про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ 02.01.2019 № 6. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006500-19#n11>. – Назва з екрана.

12. Про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів [Електронний ресурс]: Інструкція, затв. постановою Правління НБУ 12 листопада 2003 року №492 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 17.01.2020, підстава - v0007500-20. – Текст. дані. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>. – Назва з екрана.

13. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів № 600 від 01.07.2007 р. [Електронний ресурс]: Правила Міжнародної торговельної палати: [веб-сайт інформаційно-аналітичної системи по законодавству України]. - Текст, дані. - Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=00GTQ81A59>. – Назва з екрана.

14. Уніфіковані правила по інкасо № 550 від 01.01.1996 р.[Електронний ресурс]: Правила Міжнародної торговельної палати: [веб-сайт інформаційно-аналітичної системи по законодавству України]. - Текст, дані. - Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=057BN7B322&abz=83U7O>. – Назва з екрана.

15. Береславська О. І. Б48 Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / О. І. Береславська. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 368 с.

16. Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Б.С. Івасів, Л.М. Прийдун, В.Я. Рудан. — Тернопіль: Вектор, 2013. —572 с.

17. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка,, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 240 с.

Додаткові джерела:

18. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності організацій: навч. посібник / С.В. Князь, Н.Г. Георгіаді, О.В. Князь – Львів: В-во Львівської політехніки, 2006. – 216 с.

19. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

20. Корнелиус Лука. Торговля на мировых валютных рынках. М.: Альпина Паблишер, 2010.-715 с.

21. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 612 с.

22. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с.

23. Міжнародні фінанси [текст] навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп./ за ред. Козака Ю. Г.– Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.

24. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг. Монографія. - К., 2011. - 164 с.

25. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 460 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки вивчення навчальної дисципліни «Інститути міжнародного страхового ринку» передбачає:

1)виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2)здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.

Політика вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (85% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модуля відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в режимі он-лайн.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: посилання на Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти на сайті університету закладка «Публічна інформація» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_proporyadok_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_2020.pdf).

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» розраховується через поточне оцінювання (відповідно до робочої програми навчальної дисципліни):

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-8): Відвідування занять (0,5x8=4 бали); захист домашнього завдання (1x8 = 8 балів); обговорення матеріалу практичних занять (0,4 x8 ≈ 3 бали); виконання навчальних завдань (3 x 8 = 24 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (5 балів); тестування (2,0 x 8 = 16 балів); поточна модульна робота (40 балів)	100
Разом	100

**Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами
вивчення навчальної дисципліни**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни